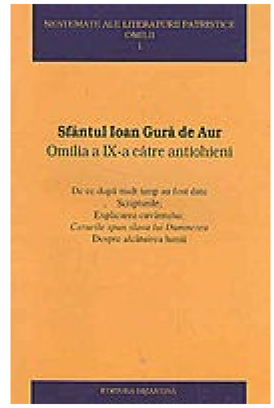
Omilia a IX-a catre Antiohieni

De ce dupa mult timp au fost date Scripturile
Explicarea cuvântului: “Cerurile spun slava lui Dumnezeu”
Despre fiziologia (alcatuirea) lumii

Editura Bizantina

Si mai înainte si acum voua va vorbesc; fie, dar, ca totdeauna sa fiu împreuna cu voi! Chiar si sunt totdeauna împreuna cu voi, daca nu cu prezenta trupului, cu puterea iubirii. Deoarece nu traiesc pentru altceva, ci pentru voi si ca sa ma îngrijesc pentru mântuirea voastra. Precum agricultorul alta grija nu are decât lucrarea pamântului si semintele, iar cârmaciul pe aceea de a feri corabia de valuri si a o conduce la liman, tot asa si eu, acum, alta grija nu am decât pe voi cei care ma ascultati si binele vostru. De aceea va port pe toti în cugetul meu, nu numai aici, ci si atunci când sunt acasa. Caci, chiar daca poporul este mult, iar masura inimii mele este mica, iubirea este însa mult cuprinzatoare si înlauntrul nostru nu sunteti strâmtorati.

Continuarea spuselor Apostolului nu o amintesc, deoarece nici eu nu ma simt strâmtorat în inimile voastre(Sf. Ioan Gura de Aur face aluzie la spusele Sf. Pavel catre corinteni: “O, corintenilor, gura noastra s-a deschis catre voi, inima noastra s-a largit, în inima noastra nu sunteti la strâmtorare; dar strâmtorare este pentru noi, în inimile voastre.” (6, 11-12)).

De unde se vede aceasta? Am cunoscut multi care mi-au spus ca au facut ceea ce le-am poruncit eu: am pus rânduieli între noi si am stabilit sanctiuni pentru cei care se jura si am impus pedepse pentru cei care încalca rânduielile; pedepse care vi se potrivesc, dovada de cea mai mare dragoste.

Nu ma rusinez preocupându-ma de acestea, pentru ca nu o fac din curiozitate, ci din purtarea de grija vine preocuparea de cele ale voastre. Caci daca nu este rusine pentru doctor sa afle cele despre bolnav, nici pentru noi nu socotesc a fi ceva rau ca totdeauna sa cercetam cele necesare pentru mântuirea voastra, în felul acesta, aflând ceea ce va prisoseste si ceea ce va lipseste, sa va rânduim în continuare, cu grija cuvenita, medicamentele necesare.

1. Am aflat asadar acestea prin atenta cercetare si multumim lui Dumnezeu ca nu am semanat pe pamânt pietros, nici nu am aruncat samânta între spini si nici nu a fost nevoie sa treaca mult timp, sa asteptam prea mult pentru a culege roadele. De aceea va am mereu în inima mea, de aceea nu simt nici osteneala învataturii, fiind usurat de câstigul pe care-1 dobândesc cei care ma asculta. Ne este suficienta aceasta rasplata pentru a dobândi noi puteri, pentru a ne da noi aripi, pentru a ne face sa ne înaltam în cele de sus si sa ne convingem sa suportam orice osteneala pentru voi. Pentru ca voi ati aratat multa recunostinta si noi avem datoria sa depunem mai departe stradania pe care v-am fagaduit-o deja mai înainte; desi nu-i vad aici prezenti pe toti cei carora le-am facut aceasta fagaduinta.

Care sa fie, oare, cauza absentei lor? Ce sa-i fi îndepartat de la aceasta cina a noastra duhovniceasca? Cumva cel care a mâncat deja la masa trupeasca a crezut ca nu mai este vrednic sa vina sa asculte cuvântul dumnezeiesc dupa mâncarea cea materiala? Nu au însa dreptate cei care gândesc asa. Daca ar fi fost asa, nici Hristos nu ar fi rostit cuvintele acelea lungi si multe dupa ce a mâncat Cina cea de Taina cu ucenicii. Daca ar fi fost necuviincios acest lucru, nici nu ar fi învatat de multe ori multimile în pustie dupa ce mai înainte le daduse sa manânce. Si daca trebuie sa spunem si ceva care sa para de necrezut, mai ales atunci este folositoare ascultarea cuvântului dumnezeiesc.

Caci atunci când esti convins ca, dupa ce manânci si bei, este nevoie sa raspunzi si chemarii pentru adunarea credinciosilor, de multe ori chiar fara sa vrei, te vei arata mult mai cumpatat si nu vei ajunge sa bei peste masura si nici sa te îmbuibi cu multa mâncare. Gândul si grija de a merge la biserica te va determina sa manânci si sa bei cu masura cuvenita, pentru ca nu cumva, atunci când intri în biserica si te amesteci printre frati, sa mirosi a vin sau sa ti se întâmple altceva, care sa provoace pe cei prezenti sa râda de tine. Acestea nu le spun pentru voi care sunteti aici,, ci pentru cei dintre voi care lipsesc, pentru ca prin voi sa le afle si ei. Nu a mânca este piedica în calea ascultarii cuvântului lui Dumnezeu, ci lenevirea. Iar tu, pentru ca socotesti pacat a nu posti, adaugi un alt rau mult mai mare si mai vatamator, acela de a nu participa la masa aceasta duhovniceasca si, hranindu-ti trupul, lasi sa moara de foame sufletul. Cum vei raspunde pentru aceasta?

In ceea ce priveste postul, probabil ca vei invoca slabiciunea trupului. Pentru ascultarea cuvântului dumnezeiesc, ce poti spune? Slabiciunea trupului nu te împiedica sa participi la ascultarea cuvintelor dumnezeiesti. Daca as fi spus ca nimeni dintre cei care au mâncat deja sa nu se amestece cu cei de aici, nimeni dintre cei care au mâncat sa nu vina sa asculte învatatura, atunci ai fi avut o scuza. Acum însa, când noi tragem de voi, va silim si va chemam sa fiti împreuna cu noi, ce motiv mai aveti sa fugiti de noi? Nepotrivit nu este ascultatorul acela care a mâncat si a baut, ci acela care nu este atent la ce se spune, care casca neîncetat si se pierde, cu trupul fiind aici iar cu mintea ratacind prin alte locuri. Acela, chiar daca posteste, este cu totul nepotrivit pentru a asculta învatatura. Cel care este atent si veghetor si îsi aduna mintea la cele spuse, chiar daca a mâncat si a baut, poate deveni cel mai bun ascultator.

La tribunalele si sfaturile pagânilor s-a impus pe buna dreptate aceasta rânduiala si pentru ca nu filozofeaza aceia ca noi. Aceia nu manânca numai cât trebuie pentru a se hrani, ci atât de mult încât sunt gata sa crape si beau de multe ori exagerat de mult. Pentru ca ajung cu totul incapabili de a mai dezbate chestiunile în cauza, si tribunalele si sfaturile lor închid la prânz si seara. La noi însa nu se întâmpla asa ceva, ci cel care manânca este la fel cu cel care nu manânca în ceea ce priveste vigilenta sufleteasca, deoarece nu manânca si nu bea atât încât sa-i plesneasca burta si sa i se întunece ratiunea, ci atât cât trupul care este slab sa prinda puteri.

2.Dar este destul cât am spus despre aceasta problema. Este timpul sa tratam tema omiliei noastre, desi un gând îmi spune ca nu ar trebui, din pricina celor care lipsesc. Precum o mama iubitoare, când este vorba sa puna masa si nu sunt prezenti toti copiii ei, sufera si simte multa durere, tot asa mi se întâmpla mie acum, si vazând absenta fratilor nostri îmi este greu sa-mi împlinesc datoria. Dar voi puteti sa îndepartati de la mine aceasta nehotarâre. Daca fagaduiti ca veti transmite acelora fara lenevire si cu exactitate tot ceea ce voi spune, atunci vom depune tot

efortul pentru voi. în felul acesta mângâiere pentru absenta le va fi acelora învatatura iubirii voastre, iar voi ne veti asculta mai atenti pe noi, stiind ca cele ce veti auzi trebuie sa le transmiteti si altora.

Pentru ca sa va fie mai clar cuvântul nostru, sa o luam de la început. Am încercat mai înainte sa aflam de ce dupa atâtia ani au fost date Scripturile? Nu în timpul lui Adam, nici în timpul lui Noe sau al lui Avraam, ci abia în timpul lui Moise a fost data aceasta carte. Si pe multi îi aud spunând ca, daca era folositoare, ar fi trebuit sa fie data dintru început; iar daca este nefolositoare, atunci nu trebuia data nici dupa aceea. Dar acest rationament este gresit. Nu întotdeauna daca ceva este folositor mai târziu trebuie dat de la început, dupa cum nici daca ceva este dat de la început trebuie sa fie bun si sa ramâna totdeauna dupa aceea. Daca laptele este folositor, nu înseamna ca trebuie sa fie dat totdeauna, ci ne este dat numai când suntem copii; si hrana tare este folositoare dar nici unuia dintre noi nu-i este data de la început, ci dupa ce iesim din vârsta prunciei; iarasi, si vara este folositoare, dar nu este vara tot timpul; si iarna este folositoare, dar si aceasta trece. Ce este, asadar? Scripturile nu sunt folositoare? Nu numai foarte folositoare, ci si foarte necesare. Din care pricina însa nu ne-au fost date de la început?

Deoarece nu prin scrieri, ci prin lucruri a voit Dumnezeu sa învete (educe) firea oamenilor. Ce înseamna prin lucruri? Prin intermediul creatiei însasi. Ajuns ia aceasta problema si adresându-se pagânilor, care ziceau ca nu am învatat de la început din Scripturi cunoasterea lui Dumnezeu, aminteste-ti ce spunea: “Caci mânia lui Dumnezeu se descopera din cer peste toata faradelegea si peste toata nedreptatea oamenilor care tin nedreptatea drept adevar” (Rom. 1, 18). Deoarece a vazut ca cuvintele lui au provocat nedumerire si multi, împotrivindu-i-se, îl întrebau de unde au cunoscut pagânii adevarul despre Dumnezeu, a completat, spunând: “Pentru ca ceea ce se poate cunoaste despre Dumnezeu le este aratat” (Rom. 1, 19). Cum le este aratat?

Cum puteau sa-L cunoasca pe Dumnezeu? Si cine L-a aratat pe El lor? Caci Dumnezeu S-a aratat acestora (neamurilor), zice. în care fel? Ce prooroc a trimis, ce evanghelist, ce învatator, din moment ce Scripturile nu erau înca? “Cele nevazute ale Lui” - spune - “se vad de la facerea lumii, întelegându-se din fapturi, adica vesnica Lui putere si dumnezeire, asa ca ei sa fie fam cuvânt de aparare” (Rom. 1, 20). Ceea ce spune aceasta înseamna ca adica a asezat creatia la mijloc în fata ochilor tuturor, pentru ca din lucrurile lui sa întelegem pe creator. Lucru despre care si altcineva spunea: “Iar daca se minuneaza de putere si de lucrare, sa înteleaga din acestea cu cât este mai puternic Cel care le-a facut” (întelepciunea lui Solomon 13, 4). Din maretia si frumusetea fapturilor se vede masura facatorului lor. Ai vazut maretia? Admira puterea facatorului. Ai vazut frumusetea? Minuneaza-te de întelepciunea mesterului. Pe care si proorocul vazându-o a zis: “Cerurile spun slava lui Dumnezeu.”

Raspunde-mi, cum spun? Glas nu au, nici gura si nici limba? Cum spun, atunci? Prin însasi vederea lor. Când vezi frumusetea, marimea, înaltimea, asezarea, forma, curgerea atât de lunga a timpului, întocmai ca atunci când auzi o voce, esti învatat prin vedere si te închini facatorului, Celui ce a facut acest corp (univers) bun si minunat. Tace cerul, dar vederea acestuia scoate glas ca de trâmbita stralucitor, învatându-ne prin mijlocirea ochilor, si nu prin aceea a auzului. Caci din fire simtul acesta (al vederii) este si mai fidel si mai clar decât celalalt (al auzului).

Daca ne-ar fi învatat prin carti si prin scriere, cel care stia carte ar fi învatat prin cele scrise, dar cel care nu stia carte ar fi plecat fara sa fi folosit cu ceva, daca nu 1-ar fi învatat altcineva. Cel bogat ar fi avut cu ce sa cumpere cartea, dar cel sarac nu ar fi putut sa o aiba. Si iarasi, cel care stie limba aceea care vorbea prin mijlocirea literelor poate cunoaste cele cuprinse în text, dar scitul, barbarul, indianul, egipteanul si toti cei care nu stiu limba aceea ar pleca fara sa afle ceva. Cu cerul nu este asa, ci si scitul si barbarul si indianul si egipteanul si orice om care merge pe pamânt poate întelege limba lui. Deoarece nu prin mijlocirea urechilor, ci a ochilor ajunge în mintea noastra, întelegerea obtinuta prin cele vazute este una singura si nu este diferita ca aceea pe care o ofera limbile, în aceasta carte si înteleptul si omul simplu pot citi, si saracul si bogatul, si oriunde s-ar afla cineva, daca priveste cerul, va primi suficienta învatatura din contemplarea acestuia. Acest lucru având în vedere proorocul, adica acela ca zidirea vorbeste si barbarilor si grecilor si, în general, tuturor oamenilor, spunea urmatoarele: “Nu sunt graiuri, nici cuvinte ale caror glasuri sa nu se auda” (Psalm 18,3).

Ceea ce spune proorocul înseamna ca nu exista popor, nici semintie care sa nu poata întelege aceasta limba. Este de asa fel aceasta rostire încât sa poata fi auzita de toti oamenii. Si nu numai a cerului, ci si a zilei si a noptii. Cum adica, a zilei si a noptii? Daca cerul, si prin frumusete, si prin marime, si prin toate celelalte, face pe privitor sa se minuneze si-1 trimite la minunea creatorului, ziua si noaptea ce au a ne arata?

Nu au a ne arata nimic asemanator cu cerul, au însa altele care nu sunt mai prejos decât acelea: ritmul, ordinea cu deplina exactitate. Când întelegi cum au împartit anul întreg si cum separa cu precizie ca si când ar masura lungimea timpului, te vei minuna de Cel care a pus atâta ordine. Ca si când ar fi doua surori care-si împart zestrea parinteasca cu multa dragoste, fara sa se nedreptateasca în vreun fel una pe cealalta, la fel si ziua si noaptea cu multa exactitate au împartit în mod egal anul între ele. Fiecare pastreaza cu strasnicie propriile granite si niciodata nu s-a îmbrâncit una pe cealalta; niciodata în timpul iernii nu a devenit mai mare ziua, dupa cum niciodata în timpu] verii nu a devenit mai mare noaptea, desi au trecut atâtea si atâtea generatii, în atâta timp, nici una nu a nedreptatit pe cealalta, nu cu o jumatate de ora, ci nici macar cu durata unei clipiri din ochi.

3.De aceea si psalmistul, minunându-se de aceasta egalitate, a strigat spunând: “Noaptea noptii vesteste stiinta” (Psalm 18, 2). Daca vezi acestea si filozofezi, te minunezi de Cel care de la început a asezat aceste granite nemiscate. Sa auda acestea lacomii si cei care râvnesc la lucrurile altora si sa urmeze egalitatea dintre noapte si zi. Sa auda acestea cei ce se umfla în pene si se cred mai mari decât ceilalti, care nu vor sa cedeze locurile din fata altora. Ziua cedeaza locul ei noptii si nu patrunde niciodata în granite straine. Tu, cel care te bucuri totdeauna de cinstire, de ce nu suporti sa transmiti aceasta cinstire si fratilor?

Ia aminte la întelepciunea legiuitorului! în timpul iernii a rânduit sa fie noaptea mai mare, pentru ca semintele sunt mai sensibile si au nevoie de racoare, pentru ca nu ar suporta caldura. Când cresc acestea, creste împreuna cu ele si ziua si devine cea mai mare atunci când roadele ajung la maturitate. Acest lucru este folositor nu numai semintelor, ci si trupurilor oamenilor. Deoarece în timpul iernii si marinarul, si capitanul vasului, si drumetul, si soldatul, si agricultorul ramân cea mai mare parte a timpului la casele lor din pricina frigului, perioada iernii fiind perioada de

odihna, Dumnezeu a rânduit ca cea mai mare parte a timpului sa fie timp de noapte, pentru a nu se irosi lungimea zilei, din moment ce oamenii nu pot face nimic în aceasta perioada.

Ce sa mai spunem despre buna rânduiala a anotimpurilor! Acestea, ca niste fecioare dansând în hora, se succed cu desavârsita rânduiala unul pe altul si, putin câte putin, aproape fara sa luam seama, acelea care sunt în mijloc nu înceteaza sa ne poarte catre cele care sunt în fata lor. De aceea, dupa iarna nu vine imediat vara si nici dupa vara nu vine imediat iarna, ci între ele intervine primavara, pentru ca în liniste si putin câte putin sa ajungem în vara cu trupurile nevatamate si întarite. Deoarece schimbarile bruste de vreme aduc cu ele boli si mari vatamari, a rânduit Dumnezeu ca iarna sa fie urmata de primavara, primavara sa fie urmata de vara, vara sa fie urmata de toamna, si asa sa ajungem din nou la iarna, încât schimbarile timpului sa fie nevatamatoare, desi se ajunge de la o extrema la alta, datorita ritmului lent în care se produc.

Cine este acela atât de netrebnic si fara de minte care, vazând cerul, marea si pamântul, vazând aceasta buna asezare a vremurilor si rânduiala neschimbata a zilei si a noptii, sa creada ca acestea s-au facut singure si sa nu se închine Celui care cu atâta întelepciune a rânduit totul?

Mai am de adaugat ceva la acestea. Nu numai marimea si frumusetea, ci si modul însusi în care a fost facuta lumea arata pe Dumnezeu, ca Cel care le tine pe toate. Noi nu am fost de fata atunci când Dumnezeu a zidit si a creat la început totul, dar chiar daca am fi fost de fata nu am fi vazut cum s-au facut, pentru ca toate au fost facute prin puterea Lui nevazuta si a facut ca acest fel de creatie sa devina pentru noi cel mai bun învatator, deoarece le-a alcatuit pe toate într-un mod mai presus de fire. Poate a fost neclar ceea ce am spus. Va voi spune înca o data mai clar acest lucru. Toti suntem de acord ca este un lucru firesc ca apa sa stea deasupra pamântului, si nu pamântul deasupra apei. Aceasta deoarece pamântul este dens, solid, fara întrerupere si rezistent si poate sa tina usor apa, în timp ce apa, deoarece este fluida, moale, miscatoare si cedeaza la orice cade în ea, nu poate sa tina nici un corp deasupra, oricât de usor ar fi acesta. De aceea, de multe ori, când o mica pietricica cade în apa, aceasta cedeaza si o lasa sa ajunga pâna la fund. Când vezi însa nu o pietricica, ci pamântul întreg ca sta pe ape si nu se scufunda, minuneaza-te de puterea aceea care face astfel de lucruri minunate mai presus de fire.

Si de unde se vede aceasta, ca pamântul este purtat deasupra apelor? Profetul arata aceasta, spunând: “Acesta pe mari l-a întemeiat si pe râuri l-a asezat” (Psalm 23, 2). Si iarasi: “Celui ce a întarit pamântul pe ape” (Psalm 135, 6). Ce spui de aceasta? Apa nu poate sa tina la suprafata o pietricica si tine un pamânt atât de mare, si muntii, si dealurile, si cetatile, si plantele, si oamenii, si animalele necuvântatoare, si nu se scufunda? Ce spun “nu se scufunda”! Cum este posibil ca, desi în partea de jos este în contact permanent cu apa, sa nu se dizolve de atâta timp si sa devina noroi? Daca lemnele ramân un timp anume în apa, se strica si se dizolva. Dar de ce amintesc lemnele? Ce este mai tare decât fierul? Si totusi, si acesta, de multe ori, daca sta în apa mult timp, se înmoaie. Si este firesc, deoarece si el provine din pamânt. De aceea, multi dintre robii care evadeaza, deoarece fug cu lanturile la mâini si la picioare, cautând un râu cu apa, îsi baga picioarele cu legaturile de fier în apa si în felul acesta le fac mai moi si le pot sparge mai usor lovindu-le mai apoi cu piatra. Asadar, fierul devine mai moale si lemnele se strica si pietrele se distrug de firea apelor, dar volumul atât de mare al pamântului, de atâta timp stând pe ape, nici nu s-a scufundat, nici nu s-a dizolvat si nici nu s-a distrus.

4.Cine nu se va minuna de acestea si cine nu le va admira si nu va spune cu îndrazneala ca acestea nu pot fi lucrarea firii, ci a proniei celei mai presus de fire? De aceea cineva a spus: “Cel ce pamântul l-atârna de nimic” (Iov 26, 7) si altcineva: “Ca-n mâna Lui sunt marginile pamântului”(Psalm 94, 4) si: “Al Domnului este pamântul si plinirea lui, lumea si toti cei ce locuiesc într-însa. Acesta pe mari l-a întemeiat si pe râuri l-a asezat” (Psalm 23, 1-2). Si, desi pare ca în continutul lor aceste afirmatii sunt contrare, nu este asa, ci sunt întru totul de acord. Acela care a spus ca “pe mari l-a întemeiat pe el” a spus acelasi lucru cu cel care a spus ca l-atârna de nimic. Deoarece a fi asezat pe ape înseamna acelasi lucru cu a fi atârnat de nimic. De ce este asadar atârnat si pe ce se sprijina? Asculta pe acelasi ce spune “în mâna Lui sunt marginile pamântului”. Nu ca Dumnezeu ar avea mâini, ci pentru ca sa afli ca puterea Lui, care poarta de grija tuturor, aceasta este cea care alcatuieste si tine trupul pamântului.

Daca nu te conving cele spuse, crede în cele ce vezi! Deoarece si privitor la alt element poti vedea aceasta minunata putere. Focul are calitatea naturala de a se îndrepta în sus si de a se înalta în salturi pâna se pierde, iar daca încearca cineva sa-i schimbe directia în jos nu reuseste. Daca întoarcem în jos o faclie aprinsa, puterea focului nu poate fi fortata sa arda îndreptându-se în jos, ci chiar si când este asa flacara se orienteaza spre sus si urca de jos în sus. în ceea ce priveste soarele, Dumnezeu a facut sa se întâmple tocmai contrariul. Razele soarelui sunt îndreptate spre pamânt si le-a facut ca sa lumineze spre cele de jos, ca si când ar spune prin aceasta însusire a soarelui: “Sa arati în jos si sa luminezi pe oameni, deoarece pentru acestia ai fost facut”. Si, în timp ce cu flacara unui opait nu se poate întâmpla acest lucru, un astru atât de mare si de minunat se apleaca în jos si lumineaza pamântul, lucru care este contrar însusirii focului. Aceasta se întâmpla datorita puterii Celui care a poruncit sa se întâmple asa.

Vrei sa mai spun si alt exemplu asemanator cu acesta? Cerul pe care-1 vedem este plin de apa peste tot si totusi nu se varsa si nu se clatina, desi nu aceasta este însusirea firii apelor, ci atunci când se afla în vai curg repede, iar când trupul este aplecat si peste el este turnata apa, aceasta curge peste tot si nu este posibil sa ramâna nici cea mai mica picatura pe trupul astfel îndoit. Acest fapt neobisnuit se întâmpla însa cu cerul, si acest lucru întelege profetul atunci când spune: “Laudati-L pe El cerurile cerurilor si apele cele mai presus de ceruri” (Psalm 148, 4). Si înca un lucru: nici apele acestea nu au stins cerul si nici soarele, de atâta timp aruncându-si razele sale continuu spre cele de jos, nu a facut sa se evapore apa ce se afla si dincolo de soare. Vrei iarasi sa te readuc pe pamânt si sa-ti arat minunea? Nu vezi marea aceasta, care este plina de valuri si de curente violente? Ei bine, aceasta mare a carei largime nu poate fi cuprinsa, uriasa si violenta, este înconjurata ca de un zid de nisipul moale.

Ia seama la întelepciunea lui Dumnezeu! Nu a lasat marea sa fie linistita, nici sa se îmblânzeasca, pentru ca sa nu crezi ca buna ei rânduiala se datoreaza firii ei, ci atunci când este în adâncuri sa vuiasca puternic si sa se framânte si sa faca zgomot mare, înaltând valuri uriase uneori, pentru ca atunci când se apropie de tarm si vede nisipul valurile sa se sparga si marea sa se întoarca din nou la sine, învatându-ne prin aceste doua stari ale ei ca nu este lucrare a firii marii aceea de a ramâne în hotarele sale, ci este lucrare a puterii Aceluia care o tine. De aceea a facut acest zid slab si nu a înconjurat marile nici cu lemn, nici cu piatra si nici cu munti, pentru ca sa nu crezi ca buna rânduiala se datoreaza acestora. De aceea si Dumnezeu, certând pe iudei, spunea: “Au doar nu va temeti de Mine, zice Domnul, si nu tremurati înaintea Mea? Eu am pus nisipul hotar

împrejurul marii si hotar vesnic, peste care nu se va trece. Desi valurile ei se înfurie, nu pot sa-l biruiasca si, desi ele se arunca, nu pot sa-l treaca". (Ieremia 5,22).

Dar nu numai acest lucru este vrednic de admiratie, adica faptul ca a facut lumea mare si minunata, si nici numai acela ca a alcatuit-o împotriva legilor firesti ale lucrurilor, ci si acela ca a alcatuit-o din elemente contrare: din cald si rece, din solid si fluid, din foc si apa, din pamânt si aer. Si aceste elemente contrare din care Dumnezeu a facut totul, desi lupta unul împotriva celuilalt, nu se distrug între ele; nici focul nu s-a grabit sa arda totul si nici apa nu a inundat universul, în trupurile noastre însa, uneori se întâmpla aceasta. Când creste fierea apare febra, care poate distruge organismul viu al omului. Si când creste vâscozitatea sângelui aceasta produce multe boli si poate distruge corpul viu. în univers însa, nimic din acestea nu se întâmpla, ci fiecare element ramâne mereu în hotarele sale, ca si când ar fi tinute ca de o legatura de voia creatorului, iar lupta dintre elementele contrare devine factor de pace în univers.

Acestea nu sunt oare evidente si pentru cel orb si de înteles chiar si pentru cei mai simpli dintre oameni, cum ca toate au fost facute si sunt tinute de o pronie anume? Cine poate fi atât de fara de minte si fara de simtire încât, în ciuda faptului ca vede corpuri atât de voluminoase, o atât de mare frumusete, o atât de armonioasa alcatuire, aceasta împartire, lupta si potrivnicie continua a elementelor constitutive, sa nu se gândeasca si sa nu spuna în sine ca, daca nu ar exista o pronie care sa mentina volumul corpurilor si sa nu îngaduie universului sa se surpe, cum ar putea sa ramâna si sa dureze atâta timp? Exista atâta buna rânduiala a orelor, atâta întelegere între zi si noapte, atâtea specii de vietuitoare, de plante si de seminte înainteaza pe drumul lor si nimic pâna astazi nu a cazut si nici nu a fost distrus pentru totdeauna.

5. Si nu numai acestea, ci mult mai multe decât acestea si mai adânci am putea spune si am putea filozofa despre aceasta minunata zidire. Dar sa le lasam pe acestea în cuvântul nostru de mâine. Acum sa ne îngrijim sa pastram cu exactitate câte s-au spus si sa le spunem si altora. Stiu ca a trezit nedumerire auzului vostru adâncimea întelesurilor acestora, dar daca ne straduim mai mult si ne obisnuim cu acestea, vom reusi cu usurinta sa devenim altora învatatori.

Acest lucru consider ca este necesar sa va mai spun: ***asa cum ne-a slavit Dumnezeu pe noi prin aceasta minunata creatie, tot asa si noi sa-L slavim printr-o viata curata. Cerurile spun slava lui Dumnezeu numai prin intermediul vederii lor. Si noi sa spunem slava lui Dumnezeu, nu numai prin cuvintele noastre, ci si prin tacere si sa-i surprindem pe toti prin stralucirea vietii noastre. "Asa sa lumineze lumina voastra înaintea oamenilor, asa încât sa vada faptele voastre cele bune si sa slaveasca pe Tatal vostru Cel din ceruri". (Matei 5, 16).***

Deoarece atunci când cel necredincios te va vedea pe tine care esti credincios ca esti smerit, întelept, frumos îmbracat, se va minuna si va spune: Cu adevarat mare este Dumnezeul crestinilor!

Ce a facut din oameni, cum i-a transformat, cum a facut din oameni îngeri! Caci daca cineva îi blestema, ei nu raspund la fel; daca îi loveste cineva, nu se mânie; daca îi nedreptateste cineva, se roaga pentru acela care i-a nedreptatit; dusmani nu au, nu cunosc ce este tinerea de minte a raului, ignora vorbaria, nu au învatat sa minta, nu concep sa-si încalce juramântul

si cu atât mai mult sa depuna juramânt, ci ar prefera sa li se taie limba decât sa scoata un juramânt din gura lor.

Sa-i facem sa spuna despre noi cele de mai sus si sa ne îndepartam de reaua obisnuinta a juramintelor si sa dam atât de mare cinstire lui Dumnezeu, cel putin cât dam luxoaselor noastre haine. Cum sa nu fie de neînteles faptul ca, în timp ce nu ne îngaduim sa purtam des hainele noastre bune, numele lui Dumnezeu îl purtam peste tot, adeseori fara nici un motiv? Nu, va rog si va implor, sa nu aratam atâta indiferenta mântuirii noastre, ci interesul pe care l-am aratat la început acestei porunci sa-1 ducem pâna la capat. Eu va rog continuu sa va feriti de juraminte nu pentru ca va consider lenesi, ci pentru ca am vazut ca am reusit sa împlinim cea mai mare parte a acestei porunci si ma grabesc sa va vad ca o puneti în întregime în aplicare. Asa fac spectatorii, îi încurajeaza si îi silesc mai mult pe cei care sunt aproape de a câstiga.

Sa nu ne lasam acum, când ne aflam foarte aproape de reusita deplina. Greul a fost la început. Acum, când cea mai mare parte a obiceiului rau a fost îndepartata si mai ramâne numai o mica parte, nici multa osteneala nu se cere, ci numai putina atentie si stradanie pentru putin timp, asa încât daca vom reusi sa nu ne mai juram sa devenim învatatori si altora si cu îndrazneala sfânta sa vedem Sfintele Pasti si sa ne bucuram cu multa bucurie, de doua ori sau de trei ori mai multa decât cea obisnuita.

Pentru ca nu aduce atâta bucurie terminarea ostenelilor si sudorii postului, cât sa ajungem la acea sarbatoare sfânta cu reusite duhovnicesti si cu cununa care nu se strica niciodata.
Pentru ca sa dobândesti mai repede îndreptarea, fa ceea ce îti spun: deseneaza pe peretele casei tale si pe peretii inimii tale o pasare care zboara si sa-ti închipui ca zboara din pricina blestemului care provine de la juraminte, si continuu sa va gânditi la aceasta. Si daca vezi pe altcineva ca se jura, împiedica-1 s-o faca si ai grija, de asemenea, si de slujitorii tai.

Pentru ca, daca nu ne îngrijim numai de noi sa reusim aceasta, ci ne straduim si pe altii sa-i aducem la liman, atunci vom ajunge repede la capat. Caci daca ne-am propus sa îndreptam pe altii, vom rosi si ne vom rusina daca nu vom face ceea ce recomandam altora sa faca. Nu este nevoie de mai multe cuvinte deoarece am mai vorbit despre acestea si în cuvântul nostru precedent, cele de astazi fiind spuse pentru aducerea aminte a acelora.

Iar Dumnezeu, care se îngrijeste mai mult decât noi pentru sufletele noastre, fie sa ne faca desavârsiti si cât priveste aceasta, dar si alta lucrare buna, asa încât, înfatisând ca roade fiecare lucrare de virtute, sa ne învrednicim de împaratia cerurilor, prin harul si iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Caruia si împreuna cu Care, Tatalui si Sfântului Duh, se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.